

1

Em dic Jana i tinc catorze anys. Ho prometo. De debò. Ho juro. Catorze. Ni un més. De fet, per fer-ne quinze encara em falten més de vuit mesos. Així que no és que pugui dir que en tinc catorze, però sí que semblo més gran perquè ja estic a tocar dels quinze. Que quedi clar. Insisteixo molt en aquest punt perquè tothom, quan em veu, me'n fa més. I aleshores, quan dic l'edat que tinc de veritat, sempre, sempre, sempre —creieu-me—, he de sentir coses com aquestes: «Catorzeeee?». Ho diuen així, allargant molt la *e*, i amb una cantarella que tendeix a fer-se aguda, cap al final. Ho repeteixo: «Catorzeeee?». Ara ho heu sentit millor, oi? «Doncs sembla que sigui molt més gran! Jo hauria dit que en tenia quinze o setze!».

I aleshores es miren els meus pares i la continuació ja pot variar: això de semblar més gran n'hi ha que ho troben una sort («Que maca que la teniu, la nena! Ja és una doneta!») i n'hi ha que ho consideren una dissort («Oh... Com creixen, avui en dia... Això no hi ha qui ho aturi... Què hi farem?», i se'ls miren com si els acabessin de dir que els han d'operar d'apendicitis).

Jo, davant d'aquesta situació, sempre callo. Voleu saber per què? Per dues raons:

Primera, perquè la conversa no va amb mi. Vull dir que va *sobre* mi, però no *amb* mi. Soc allà al davant, escoltant-ho tot i sent l'objecte de les seves paraules, però només parlen amb els pares. Com qui parla d'un gosset que han tret a passejar. Sabeu aquella gent que parla amb els gossets mentre els acaricia?, «Ui, bufó... Però que rebonic que ets! Que t'han tret a passejar?», i fan aquella veu com els que fan el mateix, però a un bebè? Doncs igual d'estrany, però a l'inrevés. Aquí, el gosset soc jo. Que no soc un gosset. Soc una persona! Entenc el que em diuen, parlo. Tan estrany és parlar als gossets com si fossin persones que parlar a les persones com si fossin gossets. Segur que m'enteneu.

I segona, perquè els hauria d'explicar, matisar, que si me'n posen un o dos més és perquè es fixen, només, en el meu aspecte. Que si em sentissin parlar o, més encara, si sabessin el que penso, encara m'hi trobarien molt més, de gran. Però sort que callo.

I és que em sembla que he crescut més ràpid del compte, tant per fora com per dins. I no ho dic pas amb alegria, o presumint-ne, per fer-vos veure com soc de madura (comentari típic de tutoria a les notes de final de curs). De fet, ho considero un problema. Que per què? Ho veieu? Que us ho pregunteu, ja vol dir que som molt lluny, vosaltres i jo... Doncs perquè convisc hores i hores cada dia amb gent amb qui no tinc gairebé res a veure. A la meua classe, hi ha batalla d'avions de paper cada cop que toca el timbre, combinada amb xuts a una porteria improvisada (les potes de la taula del profe) amb una pilota feta de paper i cinta adhesiva (la pilota

de debò va ser requisada fa una setmana). Les converses dels grupets que es fan a la velocitat de la llum són, invariablement, sobre un d'aquests temes: 1. Amb qui m'he enrotllat o em vull enrotllar el cap de setmana. 2. El/la profe de tal assignatura és un/a amargat/ada que ens amarga (depèn de què toqui just després). 3. En tal ha dit d'en qual que l'altre havia dit (poseu-hi una cosa molt grossa i escandalosa, la que vulgueu) i per això no es parlen i l'altre l'ha bloquejat al seu Facebook, a Instagram i ha deixat de seguir-lo a Twitter. 4. Que la profe de llengua s'ha embolicat amb el de socials, que segur, que sí, que us dic que els vaig veure que baixaven d'un cotxe, tots dos, l'altre dia. 5. Que els pares del de més enllà aquest dissabte no seran a casa en tot el dia, que per què no muntem una... Riiiiing! El timbre. I fins al següent canvi de classe.

I si amb les companyes ja em sento una mica com una extraterrestre, amb els companys ja ni us ho explico. Sabeu aquell tòpic que diu que els nois triguen més a fer-se grans? Doncs no és un tòpic. A l'hora del pati, dona'ls una pilota i ja són feliços. Potser és per la forma que té... Vull dir que és rodona: tenen una espècie de fixació per les coses esfèriques: la pilota, els pits i els culs de les noies de classe (i les d'internet, que cada dia han d'esborrar els historials dels navegadors del mòbil abans d'anar a casa) i els seus propis òrgans reproductius, que dibuixen amb la inclusió de tres esferes i reiterativament en taules, parets, pissarra, finestres entelades...

Oi que us feu una mica a la idea de la meva tortura? Sort en tinc de la Carla. Va arribar nova a l'institut l'any passat i

des del primer moment ens vam caure bé i som molt amigues. Sort d'ella, dic, perquè, si no, ja m'hauria llançat finestra avall. Bé... és un dir... Que les finestres del meu edifici tenen làmines d'acer i fan una triple funció: regular l'entrada del sol, protegir els vidres d'hipotètiques pedrades d'alumnat injustament avaluat (a la baixa, és clar) i evitar intents de fugida per la via ràpida d'aquesta horrible realitat de sis hores diàries tancats en aquesta aula, amb aquesta gent, amb aquestes perspectives de futur immediat. De fet, sovint m'imagino apropant-me a la finestra, posant-me dreta a l'ampit i deixant-me anar. De vegades acabo l'escena mental com el Coiot o tants personatges de dibuixos de la tele que mirava de petita, esclafada a terra i ocellets piulant en cercle al voltant del cap. D'altres, alço el vol i m'escapo planant sobre la ciutat, els boscos, fins al mar, amb el vent de cara...

—Jana, i tu què hi dius?

—Jo resoldria el problema amb una equació de segon grau.

—Exacte. Ho veieu, com no costava tant?

Perdoneu la interrupció. Era la de mates. Estem corregint els exercicis. Ja veieu que puc fer dues coses alhora (per no dir tres). I una, normalment, és fer servir la imaginació. En tinc molta. De sempre. I m'encanta usar-la. No em serveix només per fugir del que m'envolta quan no puc més. També imagino que la imaginació serà la base del meu futur professional. Que què vull dir? Doncs que vull dedicar-me a allò que més m'agrada. Bé, que més ens agrada a la Carla i a mi: el cinema, les novel·les, els còmics, les sèries de la tele... Ens

fan al·lucinar. No... Per ser més exactes: Al·lu·ci·nar. Al·lu·ci·naaaaaar.

Els caps de setmana fem maratons de veure sèries i, al final de cada capítol, apuntem possibles continuacions de guions: qui morirà, qui s'enamorarà de qui, qui serà l'assassí i per què... I ep! Sovint ho encertem! I de vegades, fins i tot, millorem la trama...! Ens volem dedicar professionalment al guionatge, a la literatura... Tot el que sigui inventar històries i personatges ens encanta. Tenim un quadern on anem apuntant tot el que se'ns acut. Idees per a futures pel·lis o novel·les que, qui ho sap?, potser algun dia arribaran a les grans pantalles o a les llibreries.

Per això els pares em diuen que soc molt «pel·liculera». Tot i que no estic segura que sigui una floreta... Sobretot quan m'ho diuen després que els hagi explicat la meva teoria del perquè fa dies que el cotxe que aparca al costat de la nostra plaça no hi és, o què pot haver fet el Raig —que és el nostre gos— mentre no hi érem o —sobretot— com serà la meva vida quan sigui gran i el meu somni de ser guionista s'hagi fet realitat. Segons ells, la meva vida ja és «pel·liculera».

I tot això que explico em fa pensar que no us he dit res de la meva família! Visc amb els meus pares i el meu germà. Podríem dir que tinc força sort de tenir els pares que tinc. Això a ells no els ho diré mai, és clar! Soc una adolescent... Madura, però adolescent, al cap i a la fi! I no anem dient als pares «us estimo molt», «quina sort que sigueu els meus pares» i coses per l'estil. Així que, entre vosaltres i jo, i que no surti d'aquí, ho confesso: són exigents quan toca (sempre

han volgut que fóssim educats, responsables...), però també enrotllats. Vull dir que si es disgusten amb nosaltres, en lloc de cridar-nos i posar-nos càstigs molt durs, ens deixen anar un rotllo d'aquells que fan pensar. I ho fan bé, eh? Perquè, després de tant de temps, hauria d'estar curada d'espants i m'hauria d'entrar tot per una orella i sortir-me per l'altra... Però no: ho fan molt bé. Sempre saben com tocar-me la fibra. I també són enrotllats i ens deixen opinar i ens escolten molt. I no ho fan veure i prou. Ens escolten de debò. Per exemple, quan tenim un problema i no sabem com afrontar-lo o, sense anar més lluny, quan hem de decidir on anar de vacances tots plegats. Com el viatge d'aquest estiu, que en un tres i no res us explicaré.

El meu germà, en canvi, són figures d'un altre paner. Ens assemblem com un ou i una castanya. A ell no li diuen pas mai, que aparenta tenir més edat de la que té. Més aviat al contrari. Té onze anys, però com que és tirant a esquifidet, n'hi podríeu fer nou sense exagerar. I si us el mireu i escolteu una estona, potser menys i tot. És insuportablement infantil. Els pares sempre diuen que va arribar sense que l'anessin a buscar, que va ser una sorpresa. «Una sorpresa preciosa!», li diuen, amb un somriure. Es veu que jo em vaig fer esperar molt (ja se sap, oi, que les coses bones es fan esperar?), i per això no creien que poguessin tenir un altre fill sense posar-s'hi gaire expressament. I, au, sense més ni més, patapam! Va arribar aquest napbuf.

Quan el vaig veure per primer cop, em vaig espantar i tot. No em pensava que un nen pogués arribar a ser tan lleig. Era

d'un color blavós i estava arrugadíssim: tota la cara amb plecs i les mans i els peus com quan sortim de la banyera després de molta estona. Mig plorinyava i, en fer-ho, torçava una mica la boca esdentegada. De seguida es va tornar rosadet i se li va allisar la pell, i ja vaig acabar esbrinant que, en néixer, normalment tots els bebès tenen aquest aspecte... Però heu de comprendre que jo només tenia tres anys i els únics naldons que havia vist eren els dels anuncis de bolquers. Tots tenen la pell fina, rosada, lluminosa, somriuen i fan uns «gugús, gagàs» encisadors.

Que som com un ou i una castanya també ho fa el caràcter. No para de moure's, és capriciós i impacient. Tan bon punt va començar a caminar i ser independent, es va dedicar a trencar la majoria de les meves joguines i a guixar-me els contes. Sempre ha estat més destructiu que constructiu. Els pares, com que no hi ha més cec que qui no hi vol veure, diuen que «investiga com són fetes les coses» i que «explora la seva creativitat». S'empatollen cada cosa...

A més, és increïble com li pot costar entendre coses d'allò més bàsiques, com el pas del temps o les distàncies. Quan anem amb cotxe, no para de preguntar si ja arribem, tot i que faci un minut que li han dit que falta una hora. Per fortuna meva, es diu Bernat. Dic per fortuna meva perquè és un nom que m'ho posa molt fàcil per fer-lo enrabiard quan em fa crisar els nervis. «Ei, Cul Pelat! Que vols un caramel?», li dic. I ja ho tenim: «Papa! La Jana m'ha dit Cul Pelat!» I jo, amb veu dolça: «No ho has entès bé... T'he dit Bernat...». També li puc dir Emmerdat, Aviciat, Encantat... I aleshores ma mare

em mira pel retrovisor interior amb aquells ulls reprovadors que només ella fa tan bé i vocalitzant, però sense veu, em fa: «Tan gran com ets...». I sí, ja ho sé, que soc gran... Però si passéssiu dos dies seguits amb ell em comprendríeu.

—Au, Jana, ja n'hi ha prou...

—Pare! Però és que...

—Jana! —La mare.

—És que és molt pesat...

—Jo? Però si només he preguntat si ja arribàvem...!

—Que no ho notes, que ja hem entrat al pàrquing i estem aparcant? —Jo ja no podia més. M'havia mossegat la llengua fins a estar a punt de fer-m'hi sang, però sentir-lo preguntar per onzena vegada si arribàvem, en un trajecte d'una hora amb prou feines, i que ho fes justament en plena maniobra d'aparcament, ja m'havia tret de polleguera i li havia entomat un «Que no ho veus, Capsigrany?».

—Ja n'hi ha prou! —Així va tancar ma mare la discussió, que és com acostuma a fer-ho—. Ara, que cadascú es faci càrrec de la seva maleta, que hem de passar el control.

Es referia al control de l'aeroport. Així començava, aquest juliol, el viatge de les nostres vacances d'estiu, que havia de durar deu dies. I aquest era el primer. Tenia l'esperança que millorés, perquè fins al moment havia estat un anar de bòlit des d'abans que sortís el sol. Tot, perquè feia molts dies que a les notícies deien que als controls de seguretat de l'aeroport s'hi feien cues llarguíssimes. Alguns viatgers havien arribat a perdre el vol i tot! Així que els meus pares havien decidit que, per no haver d'estar pendents de facturar maletes abans de

passar el control (si obrien la facturació només dues hores abans de la sortida del vol, tindríem un problema), duríem equipatge de mà. És a dir, que havíem hagut d'encabir tot el que es necessita per a una setmana en una maleta diminuta. I vosaltres direu: «Dona, a l'estiu, la roba ocupa molt poc espai... Tres pantalons curts, dues faldilles, un vestit, set samarretes, unes xancletes, deu calcetes i un biquini, i ja ho tens...». Sí, això seria així si anés a passar una setmana a un càmping de la Costa Brava, a 35 graus centígrads. Però resulta que nosaltres anàvem a fer la Ring Road d'Islàndia, una carretera que volta aquesta illa país, de 1.340 km, en el sentit contrari de les agulles del rellotge. El punt de sortida i arribada seria Reykjavík. Veuríem cascades, glaceres, guèisers, llacs, volcans... Per als qui no ho sabeu, us informo que, en aquest país, les temperatures mitjanes al juliol són 8 graus de mínima i 14 graus de màxima. Això si no s'agafa mal temps... Així que ja podeu substituir les xancletes de piscina per botes de muntanya, els pantalons curts per llargs, el vestit per un anorac impermeable i les samarretes per jerseis de llana. M'havia hagut d'asseure sobre la maleta, literalment.

Érem a l'aeroport, set hores abans de la sortida del vol. Una matinada de no dir. Però he de donar la raó —un cop més— a ma mare, perquè la tenia: hi havia una cua de por.

—Que falta gaire?

No cal que us expliqui qui ho havia preguntat, oi? Feia exactament deu minuts que ens havíem posat a la cua i havíem avançat uns sis o set metres. Ja es veia que la cosa anava per llarg.

—Una mica bastant, rei. —És la manera que té ma mare de donar males notícies: hi posa un «mica» perquè no faci tant de mal.

Com que soc molt responsable i, en el fons, el Bernat em feia pena, vaig pensar d'entretenir-lo. Vam fer jocs de mans, vam fer unes quantes partides de marro, li vaig riure uns vint o vint-i-cinc acudits (i això que no em feien cap gràcia), vam jugar a trobar gent que descrivíem, però no podíem assenyalar... Tot el que se'm va acudir. Fins que se'm va assecar la boca i vaig fer una pausa per beure. Estava fent el tercer glop, quan ja el vaig sentir:

—I ara, que falta gaire?

El control no va tenir res de destacable que pugui explicar. Del tot rutinari. El vam passar quan encara ens quedaven dues hores per al vol. Ni tan sols estava anunciat.

—Anem a fer un mos? Necessito seure... —va proposar la mare.

A tots ens va semblar molt bona idea, sobretot tenint en compte que estàvem rebentats d'estar drets fent passos de formiga. Almenys, amb un entrepà i una cola, l'espera es faria més curta.

—Mireu. Ja l'anuncien... —va dir el pare.

I vam anar cap a la porta que tocava. Ens vam posar a la cua i vam mirar el rellotge. Faltaven trenta minuts. Havia de faltar molt poc perquè comencessin a carregar l'avió. Van obrir-se unes portes, van venir un noi i una noia uniformats amb els colors de la companyia i van començar a revisar passaports. Anàvem passant, obedients, en fila índia.

Teníem tres grups al davant, quan va sonar el telèfon del taulell.

—Air Island. —La noia que havia agafat el telèfon, tan somrient, va deixar de somriure de cop. Bé, els llavis mantien la forma d'un somriure, però els ulls, un punt desorbitats, ja feien pensar que se'n coïa alguna. Va xiuxiuejar alguna cosa i va tallar. De seguida va tocar el braç del company. Ell es va aturar—. Espera't. Hem de fer desembarcar tothom.

—Com?

Els pares es van mirar i, tot seguit, van mirar el rètol informatiu. On abans deia l'hora de sortida, ara s'hi llegia CANCEL·LAT. Jo vaig seguir-los la mirada.

—Ostres... Què deu passar? —va preguntar-se el pare, en veu alta.

L'auxiliar de vol va agafar el micròfon del taulell.

—Benvolguts passatgers, per motius meteorològics el vol ha estat cancel·lat indefinidament. Tan ràpid com puguem començarem el desembarcament dels passatgers i la recollida de maletes. Poden posar-se en contacte amb la companyia al taulell núme...

—I ara! Però què és això? —La mare.

—Què passa? —El Bernat.

—Per motius meteorològics? —El pare.

—Què passa? —Un altre cop.

—Però si fa un sol que estavella les pedres... —La mare.

—Què passa? —El Bernat, també.

—Vols dir que és per vent? —El pare. Tots tres vam fixar-nos en la pista. No hi havia arbres per veure si es movien les

fulles, però tampoc no vam detectar res que fes pensar que hi corria ni la més lleugera brisa.

—Què passa? —Ja sabeu qui.

Un murmuri generalitzat va anar estenent-se. Que això no pot ser... Que sempre estem igual... Que no informen gens... Que què deu passar... Que si es deu haver espatllat l'avió... Doncs que en posin un altre... Que ja està bé...

Fins que algú va connectar amb les notícies en directe, amb el mòbil.

—Un volcà, diuen!

El pare i la mare es van tornar a mirar estranyats.

—Què passa? —Si una cosa té el meu germà és perseverança.

El pare va agafar el mòbil i va obrir l'app de les notícies.

—Hòòòòs... —i va aturar-se a temps.

—Què passa?

I ara, per fi, el Bernat va tenir resposta. Una resposta que ens va fer quedar a tots de pasta de moniato.

—Sí... és un volcà... A Islàndia. De nom impronunciable. Mireu. —I va girar la pantalla del telèfon perquè ho veiéssim. Hi deia Eyjafjallajökull. Encara vam tenir humor de provar tots de llegir-ho i fer-nos un tip de riure. Espero que no hi hagués cap islandès a prop, perquè potser no n'hi hauria fet tanta, de gràcia...

—«Com a conseqüència del núvol de cendra ocasionat per l'erupció del volcà (paraula inventada per ma mare), l'espai aeri del 40% europeu ha estat tancat. El fum i la cendra redueixen la visibilitat, i les partícules que el formen, de

roca, sorra i vidre, poden afectar els motors dels avions. Per aquest motiu, moltes aerolínies s'han vist obligades a cancel·lar els vols indefinidament. No se sap quant de temps pot durar aquesta situació». —En aquest punt la veu de la mare ja sonava a incredulitat.

—Com fa uns quants anys, oi? —va posar-hi cullerada el pare.

—Sí. Aquí ho diu. «El volcà com es digui ja va causar una situació similar el 2010».

Haviem quedat muts. Ens miràvem estupefactes. Tot i que al voltant percebíem el soroll de la gent que es retirava, que llegia les notícies, que discutia... entre nosaltres només hi havia silenci. Fins que un dels quatre el va trencar:

—I ara què passarà?

Era una petita variació de la pregunta bàsica. Però, per un cop, la intervenció del Bernat va ser oportuna. Allà, aturats, no hi fèiem res.

—Vinga, anem a la finestreta d'Air Island. A veure què passa amb els bitllets.

No gaire estona després ja tornàvem a ser al cotxe. Un treballador de la companyia aèria anava dient a tothom que se li apropava, amb un discurs breu i après de memòria, que els tràmits per recuperar els diners dels vols assegurats s'havien de fer des de la pàgina web. Així que tema apartat.

—Au, doncs... —va fer el pare, amb un somriure, mentre es cordava el cinturó de seguretat—. No he tornat gaire cansat de les vacances... —Si una cosa no perdem a casa és el bon humor.

—On anem ara?

—Mira... Acaba d'escriure'm la Carme... Que bo —va dir rient la mare.

—Què diu la tieta Carme? —em vaig interessar.

—«Deveu estar volant. Ja ho sé. Ja ho llegireu en baixar de l'avió. Que us vagi molt bé tot durant les vacances. El Raig està bé, no patiu.»

—El Raig! —Al Bernat se li va il·luminar la cara. El gos i ell es tenien devoció mútua. Hi hagués qui hi hagués a casa, si hi havia el Bernat, el Raig sempre li anava al darrere—. L'anem a buscar, no? Au, anem-hi. Anem-hi... Sisplau... Anem-hi.

—Sí, sí... L'anem a buscar! No li encolomarem a la tieta sense caldre... —I la mare es va incorporar a l'autopista, camí de casa de la tieta Carme, que la tarda abans ja ens havia acollit la mascota—. Ni un dia sencer no l'haurà tingut. Ni temps de rosegar-li unes sabates.

—Quina aventura estiuenca més curta... —va mormolar el pare, però prou fort perquè el sentíssim tots.

—Ui, esperat, pare, que l'estiu acaba de començar. Encara hi ha temps per a aventures...

I no m'equivocava pas.